

**ADVIES VOOR RICHTLIJNEN VOOR HET MILIEUEFFECTRAPPORT
UITBREIDING VAN HET DIERENPARK AMERSFOORT**

1 NOVEMBER 2001

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING.....	1
2. HOOFDPUNTEN VAN HET ADVIES.....	2
3. PROBLEEMSTELLING, DOEL EN BESLUITVORMING.....	2
3.1 Probleemstelling en doel	3
3.2 Beleid en besluitvorming	3
4. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN.....	4
4.1 Ontwikkeling van alternatieven en varianten	4
4.1.1 Ruimtelijke uitbreiding van dierenpark.....	5
4.1.2 Oplossing van het parkeerprobleem.....	6
4.2 Nulalternatief	6
4.3 Meest milieuvriendelijk alternatief	6
5. BESTAANDE MILIEUTOESTAND, AUTONOME ONTWIKKELING EN GEVOLGEN VOOR HET MILIEU	7
5.1 Algemeen	7
5.2 Levende natuur.....	8
5.3 Geluid.....	9
5.4 Lucht	9
5.5 Landschap, bodem en water.....	9
5.6 Veiligheid.....	9
6. VERGELIJKING VAN ALTERNATIEVEN.....	9
7. LEEMTEN IN INFORMATIE	10
8. EVALUATIEPROGRAMMA	10
9. VORM EN PRESENTATIE	11
10. SAMENVATTING VAN HET MER.....	11

1. INLEIDING

Naast een reeds ingezette kwaliteitsverbetering en optimalisatie van het gebruik van beschikbare ruimte binnen de huidige grenzen van het park, heeft het Dierenpark Amersfoort (DPA) het voornemen om:

- het park met een oppervlakte van ca 6,5 ha uit te breiden. De beoogde locatie ligt ten zuiden van het huidige park;
- een calamiteiten en dienstenroute aan te leggen;
- en een aanvullende (piek)parkeervoorziening te realiseren.

Bij brief van 13 juli 2001 is de Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid gesteld om advies uit te brengen over de richtlijnen voor het milieueffectrapport¹. De m.e.r.-procedure ging van start met de kennisgeving van de startnotitie in StadsBerichten van 5 september 2001².

In de startnotitie is de vooronderstelling opgenomen dat er voor het voornemen op grond van de verwachte toename in bezoekersaantallen een m.e.r.-beoordelingsplicht zou gelden. In tegenstelling tot deze vooronderstelling, waarbij het jaar 2003 -de start van de voorgenomen ruimtelijke uitbreiding- als uitgangspunt genomen wordt, gaat de Gemeente Amersfoort³ uit van een toenemende stijging van bezoekersaantallen per 2001, daar optimalisatie binnen de parkgrenzen reeds is ingezet. Zij verwacht dat aan het eind van de realisatieperiode van het voornemen (2012) het bezoekersaantal met meer dan 500.000 gestegen zal zijn. Gezien dit feit is het voornemen op grond van het Besluit milieueffectrapportage (m.e.r.) m.e.r.-plichtig.

De uitbreiding van het park en de aanleg van de calamiteiten- en dienstenroute zijn, vooropgesteld dat deze binnen de bestemming recreatie blijven, conform het vigerende bestemmingsplan (1957). De voorgenomen activiteiten zijn vastgelegd in de in januari 2001 door de Gemeenteraad vastgestelde Structuurvisie Birkhoven-Bokkeduinen. Vanwege de ouderdom van het Bestemmingsplan wil de gemeente de uitbreiding met een ex artikel 19 procedure vastleggen. Ook voor het realiseren van een parkeervoorziening buiten het terrein zal mogelijk een procedure ex artikel 19 doorlopen moeten worden. De m.e.r.-procedure wordt gekoppeld aan deze procedure(s).

Dit advies is opgesteld door een werkgroep van de Commissie voor de m.e.r.⁴. De werkgroep treedt op namens de Commissie voor de m.e.r. en wordt verder in dit advies 'de Commissie' genoemd. Het doel van het advies is om aan te geven welke informatie het MER moet bevatten om het mogelijk te maken het milieubelang volwaardig in de besluitvorming mee te wegen.

De Commissie heeft kennis genomen van de inspraakreacties en adviezer⁵, die zij van het bevoegd gezag heeft ontvangen. In dit advies verwijst de Commissie naar een reactie wanneer deze naar haar oordeel:

¹ Zie bijlage 1.

² Zie bijlage 2.

³ Zie bijlage 1a.

⁴ De samenstelling hiervan is gegeven in bijlage 3.

⁵ Bijlage 4 geeft hiervan een lijst.

- informatie bevat die in het MER opgenomen moet worden of die nader onderzocht moet worden, zoals informatie over specifieke lokale milieuomstandigheden;
- belangrijke vragen en discussiepunten naar voren brengt, bijvoorbeeld over te onderzoeken alternatieven;
- belangrijke onjuistheden bevat die ter voorkoming van misverstanden weerlegd dienen te worden.

De Commissie heeft naast de startnotitie ook de Structuurvisie Amersfoort (2000), de rapporten "Birkhoven-Bokkeduinen. Bouwstenen voor de toekomstige ontwikkeling van een Amersfoorts bosgebied" (IBN-DLO-340, 1998) en "Dierenpark Amersfoort. Onderzoek naar noodzaak tot uitbreiding" (Twiynstra en Gudde, 1999) en het "Verkeers- en vervoerplan" (Amersfoort, 1999) kunnen raadplegen voor dit advies.

De Commissie is van mening dat de startnotitie voor een aantal onderwerpen voor het MER reeds veel relevante informatie bevat. Andere behoeven echter duidelijk invulling en concretisering. Bij het opstellen van haar richtlijnenadvies heeft zij hiermee rekening gehouden en vraagt ze daar waar relevant om aanvulling of verduidelijking ofwel beveelt ze een nadere invulling en uitwerking van het onderwerp aan.

2. HOOFDPUNTEN VAN HET ADVIES

Belangrijke aandachtspunten voor het MER zijn:

1. De gevolgen van de toename in bezoekersaantallen moeten nader worden uitgewerkt, inclusief de effecten voor de bereikbaarheid van het Dierenpark, de behoefte aan extra parkeervoorzieningen en de daaruit voortvloeiende consequenties voor het ruimtegebruik en de plaats waar deze zullen worden gerealiseerd.
2. Er dient goed aangegeven te worden wat de consequenties zijn van de uitbreiding van het dierenpark voor de natuur in termen van:
 - de invloed van de uitbreiding op de aard en de mate van verlies, aantasting en verstoring van concrete natuurwaarden en migratiemogelijkheden voor soorten;
 - de inzet van preventieve, mitigerende en compenserende maatregelen tegen verlies, aantasting en verstoring.

3. PROBLEEMSTELLING, DOEL EN BESLUITVORMING

Artikel 7.10, lid 1, onder a van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van hetgeen met de voorgenomen activiteit wordt beoogd."*

Artikel 7.10, lid 1, onder c van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een aanduiding van de besluiten bij de voorbereiding waarvan het milieu-effectrapport wordt gemaakt, en een overzicht van de eerder genomen besluiten van bestuursorganen, die betrekking hebben op de voorgenomen activiteit en de beschreven alternatieven."*

3.1 Probleemstelling en doel

In de startnotitie wordt uitgebreid ingegaan op de motivering van het voorgenomen initiatief en de maatschappelijke ontwikkelingen die aanleiding geven tot de voorgenomen uitbreiding worden beschreven.

Het is van belang dat ook de aanleiding en noodzaak tot uitbreiding van parkeermogelijkheden op piekdagen nader wordt belicht.

Er dient een concretisering van de doelstellingen van het initiatief opgenomen te worden ten aanzien van milieu- en natuurbescherming, zodat duidelijk wordt in welke mate de gestelde doelen sturend zijn of ruimte bieden voor het ontwikkelen van alternatieven die gunstig zijn voor natuur en milieu.

3.2 Beleid en besluitvorming

In de startnotitie worden in hoofdstuk 3 relevante beleidskaders ten aanzien van natuur en milieu, ruimtelijk beleid en recreatie geschetst. Daarnaast vraagt de Commissie ook de onderstaande punten te beschouwen.

Er wordt gesteld dat het gebied Birkhoven, waarin het huidige dierenpark ligt, bij provinciale vaststelling in het Plan Veiligstelling Gebieden Ecologische hoofdstructuur (Provincie Utrecht, 1996), geen begrensde gebied vormt. Hier lijkt onzekerheid over te bestaan⁶. In het MER dient duidelijk gemaakt te worden waar de EHS en haar kerngebieden liggen en wat de eventuele consequenties hiervan zijn voor de uitbreidingsalternatieven.

Indien het gebied (deels) wel tot de EHS behoort moeten de beschermingsregels in het MER worden uitgewerkt en de volgende vragen worden beantwoord:

- Vindt er aantasting plaats van wezenlijke kenmerken of waarden van dit kerngebied?
- Indien dat het geval is, is er een zwaarwegend maatschappelijk belang dat deze aantasting rechtvaardigt?
- Indien dat het geval is, kan dan aan dit belang niet elders tegemoet gekomen worden?
- Indien dat niet het geval is, welke compensatie wordt dan geboden voor het verloren gaan van de wezenlijke kenmerken en waarden?

Aangegeven dient te worden welke planten- en diersoorten in de omgeving voorkomen die op grond van nationaal of internationaal beleid een beschermde status hebben.

Ook dient in het MER het voor het initiatief relevante deel van het provinciale en gemeentelijke verkeersbeleid te worden weergegeven.

Beschreven dient te worden op welke wijze er ingespeeld wordt op de in de Structuurvisie gemeente Amersfoort (2000) overige geschetste gewenste ontwikkelingen voor het gebied, met name ten aanzien van het verleggen van de Barchman Wuytierslaan (BW-laan), de westtangent of -radialen en initiatieven

⁶ Inspraakreactie LNV (zie bijlage 4)

voor het oplossen van parkeerproblemen in Birkhoven en de handhaving van het fietspad ten zuiden van de voorziene uitbreiding.

Voor alle relevante beleidskaders zal kort beschreven moeten worden welke randvoorwaarden en uitgangspunten (ruimtelijke beperkingen, grenswaarden emissies e.d.) gelden bij dit voornemen. Hierbij dient te worden verwezen naar de beleidsnota's, (ontwerp-)plannen en wetten, waarin deze zijn of worden vastgelegd.

Het MER dient aan te geven aan welke besluiten het voornemen is gekoppeld en welke procedures doorlopen dienen te worden. Tevens kan het tijdspad worden beschreven.

4. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN

Artikel 7.10, lid 1, onder b van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van de voorgenomen activiteit en van de wijze waarop zij zal worden uitgevoerd, alsmede van de alternatieven daarvoor, die redelijkerwijs in beschouwing dienen te worden genomen, en de motivering van de keuze voor de in beschouwing genomen alternatieven."*

Artikel 7.10, lid 3 van de Wm:

"Tot de ingevolge het eerste lid, onder b, te beschrijven alternatieven behoort in ieder geval het alternatief waarbij de nadelige gevolgen voor het milieu worden voorkomen, dan wel, voor zover dat niet mogelijk is, deze met gebruikmaking van de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu, zoveel mogelijk worden beperkt."

4.1 Ontwikkeling van alternatieven en varianten

De keuze van de alternatieven moet worden gemotiveerd, evenals de selectie van het voorkeursalternatief.

De voorgenomen activiteit en de alternatieven moeten worden beschreven voor zover deze gevolgen hebben voor het milieu. Deze zijn sterk afhankelijk van de verwachte groei. Het MER dient de verwachte toename van het aantal bezoekers te onderbouwen, inclusief de consequenties ten aanzien van de verdeling van bezoekersaantallen over de tijd en de verblijfstijd per bezoeker, alsmede de verwachte verschuivingen in doelgroepen en de daaraan gekoppelde wijzigingen in keuzes voor vervoerwijzen.

Het is zinvol om voor de beschrijving van de voorgenomen activiteit en de alternatieven onderscheid te maken tussen de twee deelactiviteiten, enerzijds de ruimtelijke uitbreiding van het park en anderzijds het oplossen van het parkeerprobleem.

Ten aanzien van de ruimtelijke uitbreiding van het dierenpark is het tevens zinvol een onderscheid te maken naar twee niveaus met als hoofdniveau de keuze voor ligging en omvang van de locatie en als subniveau de aanleg en inrichting van de uitbreidingszone.

In het MER zijn vooral de milieuelementen voor keuzes van belang. Voor onderlinge vergelijking moeten de milieueffecten van de alternatieven volgens

dezelfde methode en met hetzelfde detailniveau worden beschreven. Beschrijving van het meest milieuvriendelijke alternatief is verplicht. Binnen een alternatief kunnen inrichtingsvarianten worden beschreven.

4.1.1 Ruimtelijke uitbreiding van dierenpark

Locatiekeuze en omvang

In de startnotitie wordt veel aandacht besteed aan de locatiekeuze voor de uitbreidingszone. Op basis van de Startnotitie en het locatiebezoek adviseert de Commissie om de volgende alternatieven in het MER te beschouwen:

- uitbreiding in zuidelijke richting (voorkeursalternatief);
- uitbreiding in westelijke richting;
- een combinatie van een zuidelijke en westelijke uitbreiding.

In het MER dient een duidelijk beeld te worden gegeven, onder andere aan de hand van goed kaartmateriaal, van de huidige omvang van het park en van de ligging en omvang van potentiële uitbreidingsgebieden in relatie tot de ligging van de Ecologische Hoofdstructuur en belangrijke of kenmerkende andere ruimtelijke elementen als het spoor en het openbare fietspad.

In de startnotitie wordt gesteld dat het boskarakter van het uitbreidingsgebied zoveel mogelijk gehandhaafd zal worden. In aansluiting daarop zou in het MER aangegeven moeten worden:

- op welke wijze de uitbreiding ruimtelijk ingepast wordt;
- welke natuurwaarden aanwezig zijn. Naast een beschrijving zou daar waar mogelijk en relevant de exacte aanduiding van locaties gepresenteerd moeten worden;
- voor welke plant- en diersoorten de uitbreidingszones een functie vervullen als 'stepping stone' of verbindingzone en op welke wijze de barrièrewerking die op kan gaan optreden voor de verbindingzones (waaronder de verbinding 'NS-driehoek' en Birkhoven) binnen het zuidelijke uitbreidingsalternatief, geminimaliseerd kan worden;
- welke preventieve, mitigerende en compenserende maatregelen worden getroffen ten aanzien van het verloren gaan of aantasting van natuurwaarden en de barrièrewerking;
- welke landschappelijke, bodemkundige, geomorfologische, cultuurhistorische en archeologische waarden eventueel aanwezig zijn.

Inrichting

In het MER kan de beschrijving van inrichtingsvarianten beperkt worden tot de voorkeurslocatie waarbij aan de volgende aspecten aandacht besteed moet worden:

- hoe en in welke mate de inrichting van de uitbreidingsstrook enerzijds rekening houdt met het beperken van verlies en verstoring en anderzijds een positieve bijdrage levert aan de ontwikkeling van natuurwaarden en welke maatregelen hiertoe getroffen worden;
- de wijze waarop omgegaan wordt met aanwezige landschappelijke, bodemkundige, geomorfologische, cultuurhistorische en archeologische waarden;
- hoe en in welke mate de inrichting van de uitbreidingsstrook rekening houdt met het beperken van nadelige gevolgen voor de beleving van het landschap en welke maatregelen hiertoe specifiek getroffen worden;
- de locatie, landschappelijke inpassing, aard en wijze van aanleg van eventuele bebouwing;

- de inpassing van de voorziene calamiteiten- en dienstenroute (breedte en loop) en positionering ten opzichte van de huidige parkgrens;
- de mogelijkheden om duurzaamheidsmaatregelen toe te passen voor afval, energie en water.

4.1.2 **Oplossing van het parkeerprobleem**

In de startnotitie wordt reeds uitgebreid aandacht geschonken aan de prognoses voor de toename van bezoekersaantallen, de verwachtingen ten aanzien van de vervoerswijze en de relatie piekdrukke en benodigde parkeercapaciteit. In aanvulling hierop voegt de Commissie de volgende punten toe:

- *Verkeers- en vervoerprognoses.* De wens om tot spreiding van het bezoekersaantallen te komen moet in het MER geconcretiseerd worden. Daarnaast moet ook de gemiddelde verblijfsduur van bezoekers worden belicht. Beide aspecten moeten worden meegewogen voor de bepaling van het verwachte aantal extra verkeersbewegingen en de benodigde extra parkeer ruimte.
- *Parkeeroverlastnormen.* In het MER moet duidelijk worden omschreven welke norm men wenst te hanteren voor het toelaten van overlast. In de startnotitie wordt gesteld dat een beperkt aantal 'probleemdagen' toelaatbaar wordt geacht. Deze omschrijving dient geconcretiseerd en toetsbaar gemaakt te worden.

De in de startnotitie weergegeven varianten voor het scheppen van additionele parkeerplaatsen lijken realistisch en volledig. In het MER dienen de volgende aspecten uitgewerkt te worden:

- de beschrijving van de verantwoordelijkheid voor de aanleg en het beheer;
- de verhoogde verkeersaantrekkende werking in relatie tot de capaciteit van de wegen naar het DPA toe en de mogelijkheden van mobiliteitsgeleiding;
- de maatregelen welke wenselijk of noodzakelijk zijn om te voorkomen dat het aantal verkeersongevallen toeneemt;
- het mogelijk verlies aan natuurwaarden op de plaats waar de nieuwe parkeergelegenheid wordt aangelegd;
- de wijze waarop het verkeer naar de aanvullende parkeervoorzieningen verwezen gaat worden.

4.2 Nulalternatief

Naar de mening van de Commissie is er geen reëel nulalternatief. Volstaan kan worden met het beschrijven van de situatie met de autonome ontwikkeling als referentiekader. Ten aanzien van de autonome ontwikkeling dienen ook de reeds ingezette ontwikkelingen ('inbreiding') en overige ontwikkelingen voor het gebied zoals vastgelegd in de structuurvisie gemeente Amersfoort (2000) te worden meegenomen.

4.3 Meest milieuvriendelijk alternatief

Het meest milieuvriendelijke alternatief (mma) moet:

- uitgaan van de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming en/of verbetering van het milieu en
- binnen de competentie van de initiatiefnemer liggen.

Het is belangrijk om doelgericht een mma te ontwikkelen. Dit vraagt een open en creatieve houding. De Commissie adviseert om in dit ontwikkelproces vooral aandacht te besteden aan de volgende elementen.

Ruimtelijke uitbreiding

De Commissie beveelt aan om de meest milieu-vriendelijke uitbreidingsrichting of combinatie van uitbreidingsrichtingen en omvang als uitgangpunt te nemen en vervolgens een zodanige aanleg en inrichting te ontwerpen dat deze:

- het meest de bestaande natuurwaarden in tact laat;
- het best rekening houdt met de verbindingsfuncties voor fauna;
- qua landschappelijke structuur en beleving het best aansluiten op de bestaande situatie;
- de geringste uitstralingseffecten heeft op de omgeving.

Vervoer en parkeren

Met betrekking tot het beperken van verkeerstoename en -overlast en het bevorderen van de verkeersveiligheid beveelt de Commissie aan om:

- het openbaar vervoer en fietsgebruik verder te stimuleren;
- de mobiliteitsgeleiding te optimaliseren;
- de inrichting van het parkeerterrein te laten aansluiten bij de omgeving;
- de veiligheid van looproutes te optimaliseren.

5. BESTAANDE MILIEUTOESTAND, AUTONOME ONTWIKKELING EN GEVOLGEN VOOR HET MILIEU

Artikel 7.10, lid 1, onder d van de Wm:

Een MER bevat ten minste: "een beschrijving van de bestaande toestand van het milieu, voor zover de voorgenomen activiteit of de beschreven alternatieven daarvoor gevolgen kunnen hebben, alsmede van de te verwachten ontwikkeling van dat milieu, indien de activiteit noch de alternatieven worden ondernomen."

Artikel 7.10, lid 1, onder e van de Wm:

Een MER bevat ten minste: "een beschrijving van de gevolgen voor het milieu, die de voorgenomen activiteit, onderscheidenlijk de alternatieven kunnen hebben, alsmede een motivering van de wijze waarop deze gevolgen zijn bepaald en beschreven."

5.1 Algemeen

Bestaande toestand van het milieu en de autonome ontwikkeling

De bestaande toestand van het milieu in het studiegebied, inclusief de autonome ontwikkeling hiervan, moet worden beschreven als referentie voor de te verwachten milieueffecten.

Daarbij wordt onder de autonome ontwikkeling verstaan: de toekomstige ontwikkeling van het milieu, zonder dat de voorgenomen activiteit of een van de alternatieven wordt gerealiseerd. Bij deze beschrijving moet het MER uitgaan van ontwikkelingen van de huidige activiteiten in het studiegebied en van reeds genomen of voorziene besluiten over nieuwe activiteiten. Hierbij kan worden gedacht aan de in de startnotitie aangeduide ontwikkelingen ten aanzien van de reeds ingezette 'inbreiding', de aanleg van de westtangent of -radialen, de verlegging van de BW-laan en de ontwikkeling in Birkhoven-Noord.

Het studiegebied moet op kaart worden aangegeven en omvat de locatie en haar omgeving, voor zover daar effecten van de voorgenoemde activiteit kunnen gaan optreden. Per milieuaspect kan de omvang van het studiegebied verschillen. Tevens moet op kaart een overzicht worden gegeven van de ligging van de Ecologische Hoofdstructuur en haar kerngebieden, overige voor natuurwaarden belangrijke gebieden en de locaties waar de parkeergelegenheid kan komen.

De milieugevolgen

Bij de beschrijving van de bestaande situatie en de milieugevolgen dienen de volgende algemene richtlijnen in acht te worden genomen:

- bij de beschrijving van de gevolgen voor het milieu moet, waar nodig, de ernst worden bepaald in termen van aard, omvang, reikwijdte, mitigeerbaarheid en compenseerbaarheid;
- naast negatieve effecten moet ook aan positieve effecten aandacht worden besteed bijvoorbeeld door een door gericht beheer verhogen van diversiteit van plant- en diersoorten en eventuele verbeteringen van bodemkwaliteit;
- behalve directe effecten moeten ook afgeleide effecten worden beschreven zoals rustverstoring, barrièrewerking, landschappelijke beleving (zie ook § 5.2 en 5.5);
- bij onzekerheden over het wel of niet optreden van effecten moet een betrouwbaarheidsanalyse worden uitgevoerd of een 'worst case scenario' worden gebruikt;
- vooral moet aandacht besteed worden aan die effecten die per alternatief verschillen;
- de manier waarop milieugevolgen zijn bepaald dient inzichtelijk en controleerbaar te zijn door het opnemen van basisgegevens in bijlagen of expliciete verwijzing naar geraadpleegd achtergrondmateriaal;
- onzekerheden en onnauwkeurigheden in de voorspellingsmethoden en in gebruikte gegevens moeten worden vermeld.

De Commissie vraagt in dit MER met name aandacht voor de beschrijving van de in de volgende paragrafen behandelde effecten.

5.2 Levende natuur

De belangrijkste aspecten, waar aandacht aan besteed moet worden bij de beschrijving van de bestaande milieutoestand, de autonome milieuontwikkeling en de milieueffecten zijn de:

- (toekomstige) aanwezigheid, respectievelijk aantasting van elementen van de ecologische hoofdstructuur;
- barrièrewerking in de ecologische verbinding die ontstaat bij aanleg van een uitbreiding in de alternatieven, waaronder ook de verbindingzone tussen het natuurontwikkelingsgebied aangeduid als de 'NS-driehoek' en Birkhoven;
- (toekomstige) aanwezigheid van planten- en diersoorten, in het bijzonder van zeldzame en bedreigde soorten en soorten kenmerkend voor bijzondere omstandigheden.

5.3 Geluid

Het MER dient inzicht te geven in de toename van de geluidhinder door het toenemende wegverkeer ten gevolge van de stijging van het bezoekersaantal. Hierbij kan als vuistregel worden aangehouden, dat, voorzover er sprake is van overschrijding van de voorkeursgrenswaarde, verkeersstoenames van minder dan 30% niet tot een relevante verandering van de geluidhinder leiden.

Verder dient te worden beschreven in hoeverre het Dierenpark geluidhinder veroorzaakt naar de omgeving, zowel thans als in de toekomst.

5.4 Lucht

Het MER dient een beeld te geven van de luchtkwaliteit rond de wegen bij het park, zowel voor de huidige als de toekomstige situatie. Daarbij dient getoetst te worden aan de sinds de zomer van 2001 van kracht zijnde normstelling voor het jaar 2010 op basis van het Besluit Luchtkwaliteit. Met name NO₂ en fijn stof dienen aandacht te krijgen.

5.5 Landschap, bodem en water

Het MER dient inzicht te geven in:

- de effecten van uitbreiding op eventueel aanwezige waardevolle bodemtypen, geomorfologische structuren en cultuurhistorische en archeologische waarden;
- de veranderingen ten aanzien van de beleving van het landschap welke op beschrijvende wijze of door middel van visualisatie weergegeven kunnen worden;
- de effecten van en op eventueel aanwezige bodemverontreinigingsituaties;
- de effecten van uitbreiding voor de waterhuishouding en de kwaliteit van oppervlaktewater en grondwater in het gebied.

5.6 Veiligheid

Het MER dient inzicht te verschaffen in:

- het groepsrisico ten gevolge van het spoorwegverkeer, zowel voor de huidige als de toekomstige situatie;
- de verkeersveiligheid van de bezoekers van het Dierenpark bij de verschillende varianten voor de parkeervoorzieningen.

6. VERGELIJKING VAN ALTERNATIEVEN

Artikel 7.10, lid 1, onder f van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een vergelijking van de ingevolge onderdeel d beschreven te verwachten ontwikkeling van het milieu met de beschreven gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit, alsmede met de beschreven gevolgen voor het milieu van elk der in beschouwing genomen alternatieven."*

De milieueffecten van de voorgenomen activiteit en de alternatieven moeten onderling én met de referentie(s) worden vergeleken. Doel van de vergelijking is inzicht te geven in de mate waarin, dan wel de essentiële punten waarop, de positieve en negatieve effecten van de voorgenomen activiteit en de alternatieven verschillen. Vergelijking moet bij voorkeur op grond van kwantitatieve informatie plaatsvinden.

Bij de vergelijking moeten de doelstellingen en de grens- en streefwaarden van het milieubeleid worden betrokken.

Hoewel dit geen verplicht deel van het MER uitmaakt, beveelt de Commissie aan een indicatie te geven van de kosten van de verschillende alternatieven.

7. LEEMTEN IN INFORMATIE

Artikel 7.10, lid 1, onder g van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een overzicht van de leemten in de onder d en e bedoelde beschrijvingen [d.w.z. van de bestaande milieutoestand en autonome ontwikkeling daarvan, resp. van de milieueffecten] ten gevolge van het ontbreken van de benodigde gegevens."*

Het MER moet aangeven over welke milieuaspecten geen informatie kan worden opgenomen vanwege gebrek aan gegevens. Deze inventarisatie moet worden toegespitst op die milieuaspecten, die (vermoedelijk) in verdere besluitvorming een belangrijke rol spelen. Op die manier kan worden beoordeeld, wat de consequenties moeten zijn van het gebrek aan milieuinformatie.

Beschreven moet worden:

- welke onzekerheden zijn blijven bestaan en wat hiervan de reden is;
- in hoeverre op korte termijn zou kunnen worden voorzien in de leemten in informatie;
- hoe ernstig leemten en onzekerheden zijn voor het te nemen besluit;
- de consequenties die leemten en onzekerheden hebben voor het besluit.

8. EVALUATIEPROGRAMMA

Artikel 7.39 van de Wm:

"Het bevoegd gezag dat een besluit heeft genomen, bij de voorbereiding waarvan een milieueffectrapport is gemaakt, onderzoekt de gevolgen van de betrokken activiteit voor het milieu, wanneer zij wordt ondernomen of nadat zij is ondernomen."

De gemeente Amersfoort moet bij de besluiten aangeven op welke wijze en op welke termijn een evaluatieonderzoek verricht zal worden om de voorspelde effecten met de daadwerkelijk optredende effecten te kunnen vergelijken en zo nodig aanvullende mitigerende maatregelen te treffen. Het verdient aanbeveling, dat het Dierenpark Amersfoort in het MER reeds een aanzet tot een programma voor dit onderzoek geeft, omdat er een sterke koppeling bestaat tussen onzekerheden in de gebruikte voorspellingsmethoden, de geconstateerde leemten in kennis en het te verrichten evaluatieonderzoek.

9. VORM EN PRESENTATIE

Bijzondere aandacht verdient de presentatie van de vergelijkende beoordeling van de alternatieven. De onderlinge vergelijking dient bij voorkeur te worden gepresenteerd met behulp van tabellen, figuren en kaarten. Voor de presentatie beveelt de Commissie verder aan om:

- het MER zo beknopt mogelijk te houden, onder andere door achtergrondgegevens (die conclusies, voorspellingen en keuzen onderbouwen) niet in de hoofdtekst zelf te vermelden, maar in een bijlage op te nemen;
- een verklarende woordenlijst, een lijst van gebruikte afkortingen en een literatuurlijst bij het MER op te nemen;
- bij gebruik van kaarten recent kaartmateriaal te gebruiken, topografische namen goed leesbaar weer te geven en een duidelijke legenda erbij te voegen.

10. SAMENVATTING VAN HET MER

Artikel 7.10, lid 1, onder h van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een samenvatting die aan een algemeen publiek voldoende inzicht geeft voor de beoordeling van het milieu-effectrapport en van de daarin beschreven gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit en van de beschreven alternatieven."*

De samenvatting is het deel van het MER dat vooral wordt gelezen door besluitvormers en insprekers en het verdient daarom bijzondere aandacht. Het moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER. Daarbij moeten de belangrijkste zaken zijn weergegeven, zoals:

- de hoofdpunten voor de besluitvorming;
- de voorgenomen activiteit en de alternatieven;
- de belangrijkste effecten voor het milieu bij het uitvoeren van de voorgenomen activiteit en de alternatieven;
- de vergelijking van de alternatieven en de argumenten voor de selectie van het mma en het voorkeursalternatief;
- belangrijke leemten in kennis.